

Kutatástámogatás nemzetközi térben

Az európai statisztikai könyvtárak lehetséges
együttműködési területei

Horváth Balázs

ARP konferencia. Ki, mit, hova, miért?
Trendek és innovációk a kutatási adat-kezelésben
Budapest, 2025. október 8., HUN-REN Rényi Alfréd Matematikai
Kutatóintézet

- Hivatalos statisztikai szolgálatok megalakulása (19. század)
- A könyvtárak megalakítása (19–20. század)
- A könyvtárak célja: hivatali munka támogatása, közgazdasági és statisztikai szakirodalom szolgáltatása (ma: történeti adatok szolgáltatása is, tehát kontinuitás a jelen és a múlt között!)
- A könyvtárak a nemzeti statisztikai hivatal egyik szervezeti egységét képezik (ma: általában a kommunikációs főosztály alá tartoznak)
- Önálló intézmények (pl. KSH Könyvtár)
- Nyitott és zárt statisztikai könyvtárak
- Digitalizáció → komoly hatások és következmények (digitális könyvtárak és repozitóriumok megjelenése)
- Adatrepozitóriumok kérdése (adatgyűjtések eredményei)
- Statisztikai könyvtárak megszüntetése (Belgium, Hollandia, Svédország)

Felmérés az európai statisztikai könyvtárak körében, 2024

- Kezdeményező: Bibliothèque de l'Insee Alain Desrosières, a francia statisztikai hivatal könyvtára
- Kérdőív kiküldése 20 európai statisztikai könyvtárnak 2024 tavaszán
- Válaszok beérkezése 2024 augusztusáig, kiértékelés:
- 8 intézménytől érkezett válasz (Dánia, Finnország, Franciaország, Horvátország, Luxemburg, Magyarország, Németország, Svájc)
- +4 csatlakozó 2024 novemberében (Görögország, Lengyelország, Norvégia, Olaszország)
- A kérdések 6 területre vonatkoztak (áttekintés, NSI-hez való viszony, küldetés, gyűjtemény, projektek és együttműködések, nemzetközi együttműködésre való hajlandóság)
- Tematizálás (1. nagy gyűjtemények, több erőforrás [Mo.!]; 2. kevesebb erőforrással rendelkező intézmények; 3. megszűnő intézmények/teljes értékű digitalizálás [Dánia, Norvégia])
- Online egyeztetések (2024. nov., 2025. május)

Questionnaire on the European landscape of statistical libraries (2024)

This quick and non-binding survey, initiated by the Alain Desrosières Library of the French National Statistical Institute (INSEE), aims to shed light on the current state of statistical libraries in Europe. Confidential information should not be included in the answers. The results will be shared with all European statistical libraries willing to participate in a professional international dialogue. Understanding the international collections of each library and the different roles that this heritage plays on the continent will be the cornerstone of future exchanges.
If you have any question regarding the questions, feel free to write to : bibliotheque-alain-desrosieres@insee.fr.

1) Quick overview of the library :

- Country :

- Name of national statistical institute (NSI) :

- Name of the library :

- Link to web main page(s) of library :

- Contact informations :

2) Internal organisation within the national statistical institute (NSI) :

- Which service within the NSI do you belong to? :

- Within the NSI, what are the links with the archives? The information centre ? The museum ? The publication department ? Communication ? Other relevant services ? :

A kérdőív első oldala

Country	Number of Employees	<u>KmL</u> of collections
Croatia	2	0.9
Denmark	2	4
Finland	3	1.6
France	19	7
Germany	10	4
Greece	2	$\simeq 1$
Hungary	40	$\simeq 17$
Italia	-	$\simeq 8$
Luxembourg	4	1
Norway	2	$\simeq 1$
Poland	-	$\simeq 7$
Switzerland	3	5

A könyvtárakra vonatkozó alapinformációk

Az együttműködés tervezett formái I.

- A kérdőív elsődleges célja az európai statisztikai könyvtárak közötti kapcsolatok megteremtése és erősítése
- Az intézmények között jelentős különbségek vannak, de sikerült azonosítani több potenciális együttműködési területet:
 - 1.a Közös statisztikatörténeti kutatások folytatása, illetve a nemzeti kutatások nemzetközi térbe helyezése és támogatása (Franciaország és Magyarország → intézménytörténeti kutatások)
 - 1.b Publikációs lehetőség biztosítása az együttműködésben résztvevőknek
 - 2.a Közös megőrzési és digitalizációs programok folytatása

Az együttműködés tervezett formái II.

- 2.b Felmérés, pótlás
- (Megj.: Az egyes európai statisztikai könyvtárak állománya sok esetben tartalmazza más államok statisztikai szolgálatának dokumentumait a 19. századra visszanyúló nemzetközi cserekapcsolati rendszer működésének következtében. A rendszer napjainkban is működik.)
- 3. Összeurópai kutatói adatbázis/hálózat összeállítása és „működtetése” (gazdaság- és társadalomtörténet; melyik országban, milyen irányú, témájú kutatások zajlanak → összekapcsolás
- Cél: a statisztikai könyvtárak kutatástámogatásban játszott szerepének és minőségének növelése
- Ok: a kutatók sok esetben nincsenek tisztában az adatok hozzáférési helyével, nem ismerik a statisztikai könyvtárak állományát/magát az intézményt sem!

Az együttműködés tervezett formái III.

- 4. Történeti adat- és dokumentum repozitórium építése
- KSH Könyvtár példa (ePrints, AtoM) → jelentős mértékben növeli a kutatástámogatás minőségét
- kezdetleges szint → első lépés a nemzeti repozitóriumok építése
- Eurostat mint analógia

- 5. Tudásmegosztás: könyvtári/szakkönyvtári jogyakorlatok és bevált módszerek egymással történő megosztása és közös fejlesztése a szaktájékoztatás, a digitalizálás és a kutatástámogatás területén (de: +történeti anyagok megfelelő leírása, megőrzése; aktív kapcsolatépítés tudományos területen; statisztikai kultúra fejlesztése)

- Folytatás: 2025. november: 3. online találkozó
- közös tervezet összeállítása a nemzeti statisztikai hivatalok felé az együttműködés megszilárdítása érdekében

Köszönöm a figyelmet!

Horváth Balázs

horvath.balazs@kshkonyvtar.hu